

209482 - Ҳукми ҳўрдани гўшти хачир чист?

савол

Оё ҳўрдани гўшти ҳайвоне, ки дар натиҷаи алоқаи ҷинсии ҳайвони наринае, ки ҳўрдани он ҷоиз аст ва ҳайвони модинае, ки ҳўрдани гўшти он ҳаром аст, таваллуд шудааст, раво мебошад? Оё ҳўрдани гўшти хачир, ки дар натиҷаи алоқаи ҷинсии ҳар ва аспи модина таваллуд мешавад, ё акси он, раво мебошад?

Чавоби муфассал

Ҳамду сано барои Аллоҳ.

Ҳайвоне, ки аз ду ҳайвон, ки ҳукми онон гуногун аст, таваллуд мешавад, дар ҳукм тобеъи ҳайвони ҳаромшуда мебошад, хоҳ он ҳайвони ҳаромшуда нарина бошад, ё модина.

Баъзе донишмандон бар инанд, ки ҳайвони дурага тобеи модара什 мебошад. Агар модара什 аз ҷумлаи ҳайвоноти ҳаромшуда бошад, он низ мисли модара什 ҳаром мебошад. Агар модара什 аз ҷумлаи ҳайвоноти ҳалолшуда бошад, он низ мисли модара什 ҳалол мебошад.

Дар "Ал-Мавсуғату-л-Фикҳия" (5/146) омадааст:

Ҳайвоне, ки аз ду намуд ҳайвон таваллуд мешавад, ки яке аз онҳо ҳаром ва дуввумй ҳалол аст. Яке аз мисолҳои ин намуд хачир мебошад.

Шофеиёну ҳанбалиён гуфтаанд: Хачир ва дигар ҳайвоноти дурага тобеи ҳақиртари ни яке аз ду асли худ мебошад. Далели онон дар ин сухан, "ҳайвони дурага тобеи ҳақиртари ни яке аз ду асли худ мебошад" ин аст, ки ҳайвони дурага аз ду ҳайвон таваллуд шудааст, ки дар он ҳалол ва ҳаром вучуд дорад. Аз ин хотир, ҳаром аз рӯи эҳтиёт боло дониста мешавад. Яке аз қоидаҳои фиқҳӣ ин аст: "Ҳар гоҳ

ҳаром ва мубоҳ мүқобили ҳам қарор гиранд, ҳаром аз рӯи эҳтиёт боло дониста мешавад".

Аммо дар назди ҳанафиён хачир тобеи модар мебошад. Хӯрдани гӯшти хачире, ки модараш хари модина аст, аз барои тобеъ будан ба модараш макрухи таҳримӣ мебошад. Дар мавриди хӯрдани гӯшти хачире, ки модараш асп аст, ихтилоф вучуд дорад, ҳамон ихтилофе, ки дар хӯрдани гӯшти асп вучуд дорад. Дар назди Абуҳанифа макруҳ ва дар назди ёронаш (Абуюсуфу Муҳаммад ибни Ҳасан) мубоҳ мебошад.

Он чи оиди хачирҳо гуфта мешавад, оиди ҳар як ҳайвоне, ки аз ду намуди ҳайвон таваллуд шудааст, гуфта мешавад. Тобеъ будан ба модар, ин қоидаест дар назди ҳанафиён.

Поёни сухан бо каме тағйирот.

Дидгоҳи саҳех дар ин масъала дидгоҳи шофеиёну ҳанбалиён мебошад, ки гуфтаанд: Хӯрдани гӯшти хачир мутлақан ҳаром мебошад, хоҳ хӯрдани гӯшти модараш мубоҳ бошад, ё ҳаром бошад.

Далели ин, умуми ҳадисест, ки дар "Сунан"-и Абдуловуд (3789) аз Ҷобир ибни Абдуллоҳ (Аллоҳ аз он ду хушнуд бод) ривоят шудааст, ки мегӯяд: "Дар рӯзи Хайбар асп, хачир ва харро забҳ кардем. Расулуллоҳ (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) моро аз хӯрдани гӯшти хачиру ҳар манъ намуд. Вале моро аз хӯрдани гӯшти асп манъ накард". Шайх Албонӣ (раҳмати Аллоҳ бар ў бод) ин ҳадисро дар китоби "Саҳиху сунани Абидовуд" саҳех донистааст.

Ибни Қудома (раҳмати Аллоҳ бар ў бод) гуфтааст:

"Хачир (яъне хӯрдани он) дар назди ҳар як касе, ки хари хонагиро ҳаром гуфтааст, ҳаром мебошад. Зеро он аз ҳар таваллуд шудааст. Ҳайвоне, ки аз ҳайвони ҳаром таваллуд мешавад, ҳукми он ҳам ҳаром мебошад ... Қатода гуфтааст: Хачир порае аз

хар аст. Аз Җобир (Аллоҳ аз ў хушнуд бод) ривоят шудааст, ки гуфт: ... Ҳадиси собиқро зикр намуд". Поёни сухан аз китоби "Ал-Муғнӣ" (9/326).

Аллоҳ донотар аст.